

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XXXI. évfolyam 11. szám *Társadalmi, kulturális, hagyományőrző online folyóirat ***2024. november**

A tartalomból:

3. **IN MEMORIAM:**
Ladányi Gáborné
4. **IN MEMORIAM:**
Rávai Béla
6. **Állatvédelmi témahét a Szentgellértben**

9. **IN MEMORIAM:**
Túri Kis István

18. **Színfolt 30. ünnepi gálaműsora**

Szeretteinkre emlékezünk...

Teremtő, Istenünk, élők és holtak Ura! Te a magad képmására teremtetted az embert, és örök szeretetedben gyermekeddé fogadtad. A kísértésekben elbukott embert Szent fiad keresztthalálával felemelted, és Krisztus feltámadása óta. A mi halálunk sem reménytelen elmúlás.

Annak a hitnek bizonyosságául gyújtunk ma gyertyákat, hogy mi, akik a keresztség által eltemetkeztünk Fiad halálába, részesedni fogunk feltámadásában is.

Bizalommal könyörgünk hozzád azokért, akik az élet útját már megjárták és átléptek a halál kapuján. Nagy irgalmasságod szerint szabadítsd ki őket a tisztulás helyéről, és vidd országodba, ahol nincsen fájdalom, sem könny, sem panasz, hanem csak örökké tartó boldogság!

Minket pedig, akik ma megholtjainkról emlékezünk, vezess az igaz élet útján és erősíts kegyelmeddel, hogy hitünk szerint éljünk. Add, Urunk, hogy amikor elérkezik földi életünk utolsó órája, irgalmas bíróra találjunk szent Fiadban, aki veled él és uralkodik, mindörökkön örökké! Ámen.

Önkormányzati

h í r e k

2024. október 31-én ülésezett az újjáalakult Képviselő-testület. Megtárgyalásra került 17 napirendi pont a nyilvános ülés keretében, illetve a zárt ülésen még két napirendi pontot vitattak meg a képviselők.

Első napirendi pontként került megtárgyalásra az SZMSZ részben módosított változata, melynek felülvizsgálatával az alakuló ülésen bízta meg Képviselő-testület a Közös Önkormányzati Hivatal. A rendelet felülvizsgálata megtörtént, a folyamatosan változó jogszabályi környezetnek megfelelően a szükséges módosítások elkészültek, de indokolt lenne egy teljes körű felülvizsgálat, mivel a választások után a minisztérium szakmai állásfoglalása szerint a szerkezeti felépítésre is más előírásokat javasol. Az új rendelet megalkotásához az alábbi területeken javasol felülvizsgálatot és döntést a hivatal:

- Bizottságok elnevezése: Ügyrendi Bizottság, Pénzügyi Bizottság, Városüzemeltetési Bizottság (rövidített névhasználat)
- A Pénzügyi Bizottság hatásköréből átkerül a turisztikai feladat az Ügyrendi Bizottságba. Ennek oka, hogy a megnövekedett közbeszerzésekkel kapcsolatos feladatok leterhelik a Pénzügyi Bizottságot, ugyanakkor a köznevelési feladatok csökkentek, így az Ügyrendi Bizottságban kapacitás szabadult fel.
- A jelenlegi rendelet 11§ (2) bekezdése lehetőséget biztosított a bizottsági elnökök összehívására. A polgármester az elmúlt két ciklusban ezzel nem kívánt élni, ezért törlése javasolt.
- Módosítani kívánja a Pénzügyi Bizottság ülésének időpontját, mivel az új tagok közül van olyan vezetői közfeladatot is ellátó képviselő, aki a szerdai ülésen nagy valószínűséggel több esetben sem tudna részt venni. (A bizottság elnöke a bizottságot a Képviselő-testületi ülést megelőzően 8-10 nap között hívna össze.
- Az előző változással összefüggő az a javaslat, amely a 12§ (9) bekezdését módosítaná az írásban kiküldendő meghívó és anyag legalább 2 napban való határidő módosítását.
- Törlésre kerül a kisebbségi vélemény bemutatására vonatkozó rendelet is, 14§ (5) mivel alkalmazására nem került sor
- A Mötv. 46§ kimondja, hogy mely személyek dönthetnek a zárt ülések elrendeléséről. Városunkban a kialakult gyakorlat szerint a zárt ülésről a Mötv 46§ (2) bekezdésének figyelembevételével a polgármester dönt, illetve e szerint módosul az SZMSZ.
- Több okafogyottá vált rendelet szövege módosult, vagy kivételre került, különös tekintettel az olyan pontokra, amelyeket magasabb rendű utasítás szabályoz. Pl. a hitelfelvételhez kizárólag elvi döntést hozhat a Képviselő-testület.

A Képviselő-testület hosszasan vitázott a bizottsági ülések időpontjának meghatározásáról, végül arra a döntésre jutottak, hogy a Pénzügyi Bizottság cseréli el a szerdai napot a hétfői ülésező Városüzemeltetési Bizottsággal.

A város az önkormányzat által intenzíven karbantartott zöldterületeit saját tulajdonú Zöldpark Nonprofit Kft. a közfoglalkoztatási program, valamint helyi vállalkozók bevonásával látja el.

A Zöldpark Kft 82.000 m²-en, átlagosan 8-9 alkalommal vág fűvet, 2-3 alkalommal metszi a sövényt és cserjesort stb.

227.661 m² felületen három helyi vállalkozó gondozza a területet szerződés alapján.

A közfoglalkoztatási program jelentősen lecsökkent kapacitás miatt csak kiegészítő feladatot tud ellátni, ennek ellenére néhány, traktorral is kezelhető feladatot elvégez.

A Zöldpark Kft. 2024-ben 32.900.000 Ft-ot kap az Önkormány-

zattól, míg a szerződött három vállalkozó esetében 14.605.917 Ft kifizetésére került sor. Mivel az év első fele igen változékony időjárást produkált, intenzívebb fűnyírásra volt szükség. Jelenleg az enyhe ősz miatt is több munka elvégzésére került sor. A szakfeladaton rendelkezésre álló forrás nem elegendő, ezért 9.000.000 Ft többletforrás kijelölésére van szükség a 2023. év szabadmaradvány terhére.

A Képviselő-testület elfogadta és megszavazta az előterjesztésben megjelölt többletforrást.

EFOP-os pályázat befejezéséhez kért önkormányzati támogatást a Városi Egészségügyi Intézmény, amellyel a járóbeteg szakellátó szolgáltatások kerültek fejlesztésre. A pályázat tartaléklistáról 2021 decemberében került át a támogatható státuszba, csökkentett összköltséggel és feltétellel. A pályázatban megjelölt eszközök részben beszerzésre kerültek, de a technika gyors változásával néhány elavulttá is vált, így a pályázat műszaki tartalmának egy része a szerződés módosításával a szükséges felújítások és átalakítások státuszába kerültek. A Támogató Hatóság engedélyével belső átalakításokra, festésre, burkolásra, internet bővítésre, használja fel a megmaradt összeget. Az Önkormányzat a teljes projekt megvalósításához 3.658 000 Ft-ot adott át az intézmény részére, melynek fennmaradó hányada, 2.463.081 Ft. Ennek átvezetését kéri az intézmény.

Projekt teljes költsége 89.451 000 Ft

UNIÓS támogatás 85.793 000 Ft

Önkormányzati támogatás 3. 658 000 Ft.

A Városi Egészségügyi Intézmény laboratóriuma működtetéséhez megállapodást kötött kiegészítő támogatásra az „ATTENTUS” kft.-vel. A szerződés 2024. december 31-én lejár, így szükségessé vált annak vizsgálata, hogy a kiegészítő finanszírozásról szóló megállapodás újbóli feltételeivel a feladatellátás továbbra is biztosítva legyen.

Dr. Magyar Hajnalka a Városi Egészségügyi Intézet igazgatója továbbította az „ATTENTUS” kft nyilatkozatát, melyben a kft. a korábbi megállapodásnak megfelelően továbbra is tudja vállalni a minták feldolgozását. Az igazgató asszony szakmai véleménye szerint javasolja a Képviselő-testületnek a megállapodás-tervezet elfogadását az eddigi gyakorlat szerint.

2024. évi költségvetésben forrás került elkülönítésre egy új gyalogos átkelőhely létesítésére a Pásztor János utcában. Az átkelőhely létesítését az indokolja, hogy az óvodához és bölcsődéhez, valamint a vasútállomáshoz jelentős gyalogos forgalom kapcsolódik. A gyalogátkelő kialakítására két helyszín jöhet szóba:

1. Pásztor János utca és Kossuth utca kereszteződése
2. Pásztor János utca, Sikér üzlet környezete

A szakértői vizsgálat javaslata szerint, az 1-es pontban foglalt helyszín megvalósítása lenne megfelelő a gyalogátkelőhely kialakításához, több lépcsőben.

- Közlekedési és közvilágítási dokumentáció elkészítése
- Kiviteli tervek elkészítése

A megvalósításra 3. 000.000 Ft kerül elkülönítésre, de az előkészítő munkák miatt a kivitelezés 2025 évre tehető

A „Bejelentések” napirendi pontban került ismertetésre az a három nyertes pályázat, melynek hivatalos értesítőjét kaptuk meg a Támogatási Hatóságtól.

TOP Plusz nyertes pályázat döntése szerint 430.millió forintos támogatás érkezett a Gyomaendrőd Liget Gyógyfürdő energetikai felújítására

Megújul a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola épülete is. A felújítás után nem csak szebb, de energiahatékonyabb működés válik valóra 535 millió forintból

400 millió forint pályázati támogatásból újulhat meg 23 belterületi útszakasz városunkban.

*Lehóczkiné Timár Irén
alpolgármester*

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kó...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

Ladányi Gáborné

Varjú Margit

ny. iskolaigazgató

1946-2024

Búcsúznak Ladányi Gábornétól, iskolánk egykori igazgatójától

Ladányi Gáborné (Varjú Margit) 1946. január 30-án született Endrődön. Itt járt általános iskolába, majd a gyomai gimnáziumban érettségizett. A Szegedi Tanárképző Főiskola földrajz-történelem szakának elvégzése után Dévaványán kezdte pályafutását. Innen Gyomára, a 2. számú iskolába került, majd 1975-ben az Endrődi Általános iskolában, későbbi nevén a 3. Számú Általános Iskolában tanított.

Hamarosan igazgatóhelyettes lett, 1992-től pedig őt választották az intézmény vezetőjévé. Ezekben az években zajlott a magyar közoktatási rendszer átalakítása, minden iskolának saját pedagógiai programot, helyi tantervet, önálló arculatot kellett kialakítani. Példátlan szakmai kihívás volt ez minden iskola számára, így a mi iskolánk számára is. A mai Rózsahegy-i Iskola arculatát, szellemiségét, pedagógiai hitvallását Ladányi Gáborné vezetésével fektette le az akkori tantestület, és ezt az utat követi a mai napig. Ladányi Gáborné mérhetetlen szakmai elhivatottsága, tudása megmutatkozott az iskola melletti mindenkor kiállásában is. Szívügye volt az iskola jövője. Az ő vezetésével vettük fel Rózsahegy-i Kálmán nevét, csatlakoztunk az Önfejlesztő Iskolák szakmai közösségéhez, nyertük meg az első Európai Unió által támogatott pályázatot. Nyugdíjas éveiben is bekapcsolódott az iskola életébe, pályázatok írásában, kiállítás összeállításában, szakértőként számíthatunk rá.

Tanári munkája mellett két évig tanulmányi felügyelő volt Gyomaendrődön, pedagógiai tanácsadó a Békés Megyei Pedagógiai Intézetben, és közoktatási szakértőként tevékenykedett 1998 -tól 2012-ig. Több szakmai szervezet aktív tagja volt, folyamatosan tanult, képezte magát.

Nyugdíjazása évében a tantestület Rózsahegy-i-díj adományozásával köszönte meg a munkáját, ez évben kapta meg az öregdiákok által alapított Szent Imre Emlékérem kitüntetését is.

Pedagógiai munkásságának elismeréseként 2008-ban miniszteri kitüntetés, Trefort Ágoston - díjat vehetett át.

Pedagógiai munkája mellett kulturális és közéleti tevékenysége is kiemelkedő volt. Fontosnak tartotta Endrőd hagyományainak, történelmi értékeinek feltárását és megőrzését. Részt vett az Endrődi Füzetek anyagainak kutatásában és összeállításában. A Honismereti Alapítvány elnökeként és az Endrődiek Baráti Köre Egyesület titkáráként is tevékenykedett, valamint közreműködött a „Ki kicsoda Gyomaendrődön” kiadvány szerkesztésében. 2003-ban Gyomaendrőd Város Önkormányzata a településfejlesztésben végzett kiváló munkáját, kimagasló társadalmi és közéleti tevékenységét Gyomaendrődért emléklappal díjazta.

Tisztelettel búcsúzik iskolánk egykori igazgatójától a nevelőtestület és az iskola közössége.

Nyugodj békében Mancó!

Ladányi Gábor:

A legfényesebb csillag

A legfényesebb csillag Te vagy már az égen
Kérem a Teremtőt, fényed mindig égjen.
Melegítsd a szívünk, amennyire lehet,
Mert a hiányodtól mindig csak didereg.
Mikor itt a földön nyílnak a virágok,
Megvalósulhatnak még a legszebb álmok.
Légiesen könnyű még az élet terhe,
Madárdaltól hangos még az ember lelke.
Amikor a villám kegyetlenül lecsap,
Meggzúnik a jövő, már csak a múlt marad.
Megdöbben, megakad a szívünk ritmusa,
Örökre kiszárad boldogságunk tava.
Az élet jutalma, ha érdem szerint lenne
Akkor a Te helyed legelől lehetne.
Lelki tisztaság volt minden rezdülésed,
Ezért is szeretett mindenki úgy Téged.
Angyalok az égen vidáman követnek,
A szívjóságodról regéket zengenek.
Lágy táncot lejtenek, közben énekelnek,
Szomorú nem lesz majd sohasem a lelked.
Amíg gyermekeid, unokáid élnek,
Emlékeznek majd Rád és sosem felednek.
Mutasd meg az utat és én majd követlek,
Mert bárhol is leszel, mindig megkereslek.
Mikor tündérbertben lakhelyed meglelem,
Fájó, sebzett szívem lábad elé teszem.
Soha nem hagylok el, fogom a kezedet,
Mert mindenütt, ott is, csak Téged szeretlek!

Temetése október 16-án, a 10 órakor lelki üdvéért tartott gyászmise után volt az endrődi köztemetőben, katolikus szertartás szerint.

Endrődiek Baráti Körének találkozásán, 2010. március 6-án

Memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

Rávai Béla

mentőápoló, állomásvezető
1960 - 2024

Általános Iskolai tanulmányait Endrőd-Öregszőlőben végezte, majd a 613. sz. Munkácsi Mihály Szakmunkásképző Iskolában tanult Gyulán, később a gyomai Kiss Lajos Gimnáziumban. Ezek után a gyulai Semmelweis Ignác Egészségügyi Szakiskolában szerzett szakképzettséget. 1980-tól dolgozott az Országos Mentőszolgálatnál, a gyomai állomáson. 2000-2005 között főápoló, majd 2010-től a mentőállomás vezetője lett.

Munkáját felelőséggel, nagy szakmai tudással, elhivatottan végezte. Társadalmi munkában számtalan alkalommal tartott bemutatókat: elsősegélynyújtás, újraélesztés oktatása, gyakorlati bemutatása iskolákban, felnőtt lakosság körében. Rendszeresen részt vett városi rendezvényeken az elsősegélynyújtás népszerűsítésével. A Mentők napja alkalmából nyílt napokat szervezett a mentőállomáson. Pártolótagja volt a Vidra Járási Mentőcsoportnak. Munkáját, hivatástudatát szakmai díjakkal ismerték el. 2015-ben a Gyomaendrődi Mentőállomás részére megítélt Gyomaendrőd Egészségügyéért Elismerő Oklevelet vette át. 2022-ben a Dél-Alföldi Regionális Mentőszervezet Gyomaendrőd Mentőállomás vezetőjeként az állomásnak megítélt Gyomaendrődért díjat vette át, mint állomásvezető.

<https://www.gyomaendrod.hu/cikkek/hirek/elhunyt-ravai-bela>

2020. július 19-én, a beol.hu oldalon megjelent egy riport Rávai Bélával. Most ezt tesszük közzé, változtatás nélkül. Köszönet a beol.hu-nak.

Negyven éve szolgál a gyomaendrődi mentős

Immár negyven éve dolgozik a mentőszolgálatnál a gyomaendrődi Rávai Béla, aki ma már a helyi mentőállomás vezetője. Munkájában a segítségnyújtás vezérli, kikapcsolódását pedig unokái és a motorozás biztosítja számára – tudtuk meg a vele folytatott beszélgetésből.

– Negyedik évtizede dolgozik a mentőszolgálatnál. Mikor döntötte el, hogy erre a pályára lép?

– 1980. június 23-án kerültem a gyomaendrődi mentőszolgálathoz. Az eredeti szakmám ugyanakkor szerelő volt, így az állomás előtt három évig egy kazángyárban dolgoztam. Majd az akkori szomszédom, aki gépkocsivezető volt a helyi mentőállomáson, rábeszélte, hogy próbáljam ki magam én is abban a munkakörben. Hamarosan a jelentkezés mellett döntöttem, ami sikeres volt. Elvégeztem az általános ápoló és asszisztensi iskolát, majd mentő szakápolói képesítést szereztem. Lényegében így kezdődött a mentőskarrierem. 2000-től öt évre megbízott főápoló lettem, 2010 óta pedig állomásvezető vagyok, persze a vonulások mellett.

– Miként telt ez a negyven év, hogyan élte meg a szakma változásait?

– Az évtizedek alatt számtalan emberrel megismerkedtem, sok egykori kollégám már nyugdíjas, illetve jó néhány pályakezdést figyelemmel kísértem. Hasonlóképp volt ez a betegekkel is, hiszen korábban, amikor még a betegszállítást mi végeztük, névről és házszámáról is tudtuk, kinek milyen problémája, betegsége, szokásai vannak. Persze ebben a szakmában egyaránt van szép és rossz is, de minden pillanatban segíteni akarás vezérelt és vezérel. És bár az idő hosszúsága miatt előfordul egyfajta természetes fáradtság, de a mai napig szeretem, amit csinállok.

– Említette a pályakezdeket. Milyen érzés a betanításukkal foglalkozni?

– A pályakezdeket betanítása mindig egy nemes feladat, amit egy alkalmassági vizsga, valamint elméleti és gyakorlati képzés előz meg az újoncoknál. Ezek után kerülnek hozzánk a fiatalok, akiket sok beszélgetéssel és a megszerzett tapasztalatok átadásával igyekszem segíteni. Meglátásom szerint érdeklődőek, és szívesen jönnek hozzám kérdezni, emellett problémáikkal is bátran keresnek, ami büszkeséggel tölt el, hiszen ez a bizalom jele. A kollektívánk pedig rendkívül jó, szívesen töltjük együtt időnket a munkán kívül is, gyakran szervezünk csapatépítő jellegű programokat.

– A mentőszakma felelősségteljes és sok kihívással jár. Hogyan viseli a vele járó lelki megpróbáltatásokat ennyi évtizede?

– Ezt csak úgy lehet csinálni, ha az ember túl tud lendülni a megrázó eseményeken. Például amikor egy rendkívüli halálesettel találkozom és rossz érzéssel megyek haza, próbálok azzal átlendülni rajta, hogy én mindent megtettem a tragédia elkerüléséért. Bár hozzászokni nem lehet, de az ember megedződik az évek során.

– Mi az, ami kikapcsolódást jelent önnek a munkája mellett?

– Az első számú kikapcsolódást számomra a négy unokám jelenti, akik sok időt töltenek nálunk. Időnként meglátogatnak munkahelyemen is, hiszen a három fiút különösen érdekli a mentőautók és a szakma. Külön büszkeség továbbá, hogy a lányom is a mentőszolgálatnál, pontosabban a betegszállítóban dolgozik. A családon kívül pedig a motorozás a nagy szerelem. Amikor időm engedi, szívesen járok barátokkal például hegyi túrákra. A gurulás ugyanis mindig kikapcsol, szinte más emberként térek haza utána. A fentiek mellett pedig a tevékenységem is visszaköszön szabadidőmben, hiszen örömmel járok felkérésre általános iskolákba és egyéb intézményekbe elsősegélyt oktatni. A gyerekek ilyenkor mindig örülnek nekem, fogékonyság arra, amit próbálok átadni nekik.

Számos alkalommal elismerték

Rávai Béla szívvel-lélekkel végzi munkáját, amit elismerései is bizonyítanak. 2008-ban, az Országos Mentőszolgálat hatvanadik évfordulóján főigazgatói dicséretben részesítették, majd 2015-ben regionális igazgatói dicséretet kapott. 2017-ben pedig a Békés Megyei Önkormányzattól vehetett át kitüntetést az életmentés és a betegellátás során végzett munkájáért. Mindemellett kollektíváját is díjazták 2015-ben, amikor megkapták a Gyomaendrőd Egészségügyéért elismerő oklevelet, 2016-ban pedig főigazgatói dicséretet vehettek át

Katolikus oldal

40 éve gyilkolták meg Jerzy Popiełuszko atyát

Boldog Jerzy Popiełuszko; született: Suchowola, 1947. szeptember 14 - meghalt: Włocławek, 1984. október 19. lengyel római katolikus pap, vértanú, a varsói Kosztká Szent Szaniszló egyházközség káplánja. Politikai gyilkosság áldozataként halt meg, amelynek végrehajtói a lengyel kommunista államhatalom ügynökei voltak. 2010. június 6-án boldoggá avatták; egy neki tulajdonított csoda – amelynek elismerése a későbbi szentté avatásának feltételei közé tartozik – vizsgálat alatt áll.

Élete

1947. szeptember 14-én született a lengyelországi Suchowolában. Általános és középiskolai éveit követően Varsóban kezdett egyházi tanulmányokat. Katonai szolgálatát egy olyan speciális egységben töltötte le, amelyet részben azzal a céllal hoztak létre, hogy a fiatalokat segítsen távol tartani a papi pályától; ottani élményei azonban nem gyakoroltak rá ilyen hatást és miután leszerelt, tovább folytatta papi iskoláit. Fiatal papként varsói egyházközségekben teljesített szolgálatot, ahol sok kapcsolata alakult ki munkásokkal és diákokkal is.

Popiełuszko karizmatikus pap volt és a varsói Kosztká Szent Szaniszló egyházközség káplánjaként prédikált. Az egyház helyzete a kommunizmus idején nagyon nehéz volt, Popiełuszko azonban többször felemlte a szavát a rendszer ellen, miközben kiválóan képviselte egyháza erkölcsi és társadalmi hitelveit. Tanításait a Szabad Európa Rádió is sokszor közölte és a Szolidaritás híve volt. Amikor felszólalt az államhatalommal szemben, amiért az el akarta rendelni a feszületek eltávolítását az iskolákból, és emiatt támadások érték, II. János Pál pápa személyes ajándékának elküldésével köszönte meg helytállását.

Halála és boldoggá avatása

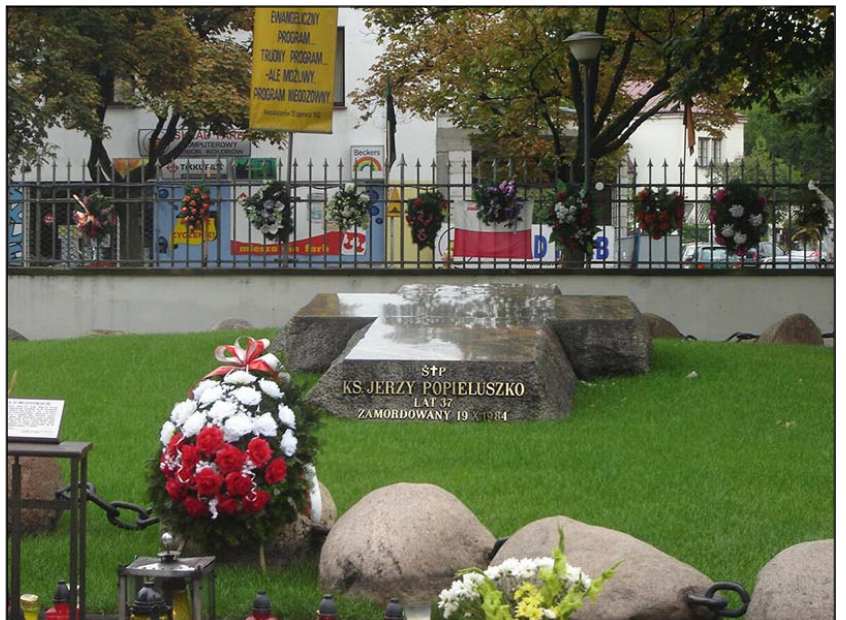
Prédikációinak és népszerűsége miatt az államhatalom egyre inkább felfigyelt tevékenységére, amiről úgy ítélték meg, hogy veszélyessé vált a rendszerre. Először egy megrendezett autóbalesettel törtek az életére, de ez az 1984. október 13-i támadás meghiúsult. A következő terv a pap elrablása volt, amit 1984. október 19-én hajtottak végre. Bydgoszczból tartott hazafelé, amikor autóját a Belügyminisztérium rendőrhűbébe öltözött emberei állították meg. Ezt követően elrabolták, agyba-főbe verték, megkötözték, végül egy követ kötötték a lábához és a Visztula folyóba dobták. Holttestét búvárok találták meg mintegy másfél héttel később, október 30-án, a Visztula Włocławeki-víztárolójában, elrablásának helyszínétől mintegy 72 kilométerre.

A történet úgy derült ki, hogy sorőrjének, Chrostowskinak sikerült kiugrania a gyorsan hajtó rendőrautóból és elmenekülnie. Az esetet természetesen nem a rendőrségen jelentette, hanem a püspöknek, aki nyilvánosságra hozta az emberrablást.

Az egyértelműen politikai megrendelésű gyilkosság egész Lengyelországban felzúdulást és óriási döbbenetet váltott ki. Eltűnése nyilvánosságra kerülésétől a temploma előtti téren emberek ezrei virrasztottak és imádkoztak éjjel-nappal. Temetésén, 1984. november 3-án több mint negyedmillió ember jelent meg, köztük a Szolidaritás vezetője, Lech Wałęsa is. Az elkövetőket viszonylag gyorsan – mindössze két hónappal később – felkutatták és bíróság elé állították, így ma már bizonyos, hogy Popiełuszkót a kommunista politikai rendőrség (Służba Bezpieczeństwa) parancsára ölték meg. A gyilkosságért három titkosrendőrt, Grzegorz Piotrowski századost, Leszek Pekalát és Waldemar Chmielewskit, valamint hivatali felettesüket, Adam Petruszka ezredest ítélték el, később mindannyian kiszabadultak. A három elkövető közül csak egy vallotta be a bűnét, és bocsánatot kért a családtól.

Több emlékművet is állítottak emlékére. Erőszakos halála nyomán személye a rendszer elleni megmozdulás egyik jelképévé vált. Őt magát Varsóban, 2010. június 6-án avatták boldoggá. A szertartást, amelyen mintegy 150 ezren vettek részt, XVI. Benedek pápa képviselőjében Angelo Amato érsek, az Apostoli Szentszék szenttéavatási ügyek kongregációjának prefektusa végezte a lengyel főváros központjában, a Piłsudski téren.

(Wikipédia alapján)

Sírja a varsói Kosztká Szent Szaniszló templom kertjében

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium hírei

A népmese napja

Minden év szeptember 30-án a magyar népmesére, a nagy mesemondóra, Benedek Elekre emlékezünk. Így volt ez ebben a tanévben is. Kisiskolásainkhoz GYALOG IRÉNKE nyugalmazott tanító néni érkezett, aki rendhagyó olvasásórát tartott. Népköltészeti alkotásokból, népmesékből válogatott és olvasott a gyermekeknek. A Népmese napja alkalmából rajzpályázaton is részt vettek alsósaink, s az egész nap folyamán feladatokat oldottak meg. Szabóné Vaszkó Éva tanító néni volt a programok szervezője.

A zene világnapja

A világnap alkalmából minikoncertet adott intézményünk általános iskolai kórusa, a hangszeren játszó gyerekek és vezetőjük Gecseiné Sárhegyi Nóra tanárnő.

Énekarunk egy spanyol, a Si eres entonado, valamint Balázs Árpád Bodzavirág című dalát énekelte. A két énekszám között Kis Virág Anna - Gecseiné Sárhegyi Nóra tanárnő zongoranégykezesét, illetve a Magyar népmesék sorozat kezdő dallamát megszólaltató Sechna Aliz Ildikó furulyájátékát hallgathatta a közönség.

A Tavasz szél vizet áraszt... c. népdalt közösen énekeltek általános iskolánk gyermekei.

Állatvédelmi témahét eseményei

A témahét első napján papagájlátogatáson jártak alsósaink Martinák Istvánnál. Megnézték csodaszép papagájait. Ismerkedtek a madarak életmódjával, viselkedésével, fajtaival, védelmükkel. Sok új ismerettel gazdagodva térhettek vissza az iskolába.

A második napon Dr. Rácz Beáta állatorvosi rendelőjében jártak. A doktornő és asszisztense körbevezette a gyermekeket a rendelő minden helyiségében, megismerhették, hogy az egyes termekben milyen gyógyító folyamat zajlik. Néhány műszer működését is megtekinthették, és volt olyan, amit a gyakorlatban is kipróbálhattak. A rendelő leginkább kutya és macska fogadására van berendezve, de előfordul a páciensek között nyuszi, madár és egzotikus állat is. Beszélgettek a felelős állattartásról, hivatásu-

datról, állatszeretetről. Választ kaptak minden felmerülő kérdésre.

A harmadik napon Varsányi Veronika 4. osztályos tanuló kutyusa látogatta meg az alsó tagozatos gyerekeket. A kislány elmondta kedvencéről, hogy egy menhelyről fogadták örökbe, fél éves, mit eszik és milyen trükköket tanult már meg.

Az állatok világnapján, október 4-én, Nagy Szofi Bodza nevű kutyusa, Palai Szofi Süti nevű nyuszi és Márjalaki Anna Alma nevű kutyusa látogatta meg az alsó diákokat, valamint minden gyermek elhozhatta magával kedvenc plüss állatkáját is.

Hiszünk az állatvédelem-pedagógiában! A jövő állatbarátai a mai osztálytermekben nőnek fel. Az állatvédelem-pedagógia a gyermekek számára a természettel és az állatokkal való kapcsolat mélyítését jelenti. Altaluk megtanulhatjuk a fenntartható és empátiás életmód alapjait, melyekre a jövőnk épülhet.

Az ötödik napon Czeglédi Sára Pajtsu nevű kutyusa és Cucu nevű tengerimalaca látogatta meg a gyerekeket, majd a hatodik napjának délelőttjén Kocsis Janka szálkás szőrű tacsija, Süti érkezett az iskolába.

Az Állatvédelmi témahét keretein belül, október 10-én, egy fantasztikus előadáson vettek részt az alsó tagozatos diákok. Vasteleky-Einbeck Péter kutyakiképző szakember mesélt, hogy a vakvezető kutya kiképzése és alkalmazhatósága szerint olyan segítő kutya, amelyet a látássérült személy vezetésére képeznek ki. Az ismeretek elmélyítése érdekében három rövid filmet tekinthettek meg a gyerekek.

Témahetünk utolsó napja is nagyszerűen telt, melynek a témája a ló volt. Elsőként néhány fontos információt osztottunk meg a gyermekekkel erről a csodaszép állatról. Elmagyaráztuk azt, hogy az embernek meg kell tanulnia a ló fejével gondolkodnia, hogy megértse reakcióit, viselkedésformáit, a lónak pedig bízniuk kell az emberben, igazodni a szokásaihoz. Ezt követően az alsó tagozatos diákok Kohut Gyöngyi lovász jóvoltából a lovaglást is kipróbálhatták a Gyomaendrődi Szabadidős Lovas Egyesület lovaspályáján.

Látni és látszani!

Október 3-án délelőtt iskolarendőrünk Hermecei István fő-törzsőrmester, a Gyomaendrődi Rendőrőrs körzeti megbízottja látogatta meg első osztályos diákjainkat. Beszélt a láthatóság fontosságáról, a közlekedési szabályok betartásáról. Átadta a gyere-

keknek a Gyomaendrödi Rendőrőrs ajándékát. Mindenki nagyon örült a fényvisszaverőknek. Ezúton is köszönjük szépen!

Gyulai mese- és mondamondó verseny

Október 4-én Gyulai Vár Lovagtermében rendezték meg a Békés vármegyei Mátyás király monda- és mesemondó versenyt, ahol Kis Diána 5. osztályos tanulónk első helyezést ért el. Gratulálunk Diának és felkészítőjének!

Megemlékezés az aradi vértanúkról

Reggeli áhítat keretében emlékezett meg a 7. osztály - Melis Marcell tanár úr vezetésével - az aradi vértanúkról. Az 1848/49-es forradalom hőseinek alakját, emberi példáját ünnepi műsorban elevenítették fel.

Iskolaköztalálkozó a Szent Gellértben

Október 9-én nagycsoportos óvodások látogattak el őszi iskolaköztalálkozó rendezvényünkre. Timár Erzsébet főigazgató asszony bemutatta a 2025 szeptemberében induló első osztály osztályfőnök-

két, FEKÉCS EDIT tanító nénit, majd „iskolabejárásra” invitálta az érdeklődő szülőket. A gyermekek a tanító nénik bábelőadását nézhették meg, majd játékos kézműves foglalkozáson vettek részt. A hangulatos délutánt közös uzsonnával zártuk. Köszönjük az érdeklődést, a részvételt! Szeretettel várunk minden leendő első osztályost és szüleit a következő alkalmainkra is!

Pályaválasztási Vásár és Pályaválasztási nap

Október 9-én (szerdán) vettek részt hetedikes és nyolcadikos diákjaink a békéscsabai Pályaválasztási Vásáron, majd ezt követően pénteken az Alföldi ASzC Bethlen Gábor SZKI Iskola szervezésében a Pályaválasztási napon. Ismerkedtek a lehetőségekkel, szakmákkal, az iskolák gazdag kínálatával.

Színházlátogatás

Fekete István Vuk c. regényéből készült színházi előadást tekintették meg első és második osztályos gyermekeink a Békéscsabai Jókai Színházban október 15-én.

Rendhagyó óra

Iskolánk felső tagozatán tartott rendhagyó órát Csorbáné Dávid Ivett törzsőrmester, a Szarvasi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztályának munkatársa. Az iskolákban gyakran előforduló erőszakról, bántalmazásról beszélgetett a gyerekekkel, tapasztalatait osztotta meg velük. Elgondolkodtató videófilmekkel tette még érdekesebbé mondanivalóját.

Rózsafüzér

Idén is csatlakoztunk az „Egymillió gyermek imádkozza a rózsafüzért!” imakezdeményezéshez október 18-án.

2005 óta a világ minden táján gyermekek imádkozzák a rózsafüzért ezen a napon. Czank Gábor atya vezetésével, hitoktatóinkkal délután két órakor mi is bekapcsolódtunk e világméretű közös imádságba. Az oltáron

Pió atya ereklyéje is látható volt. Ígérete, mely szerint „Ha egymillió gyermek imádkozza a rózsafüzért, a világ megváltozik”.

70 éves a gyomai gimnázium

Gimnáziumunk, a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium fennállásának 70. évfordulója alkalmából iskolánk ebben a tanévben ünnepsorozatot indított, melynek kezdeteként egy iskolatörténeti kiállítást rendezett. A megnyitót megtisztelte

jelenlétével Dr. Lipcsei Imre, a SZEGEDIKIF főigazgatója, Dr. Smiri Sándor, a Gyomaendrődi Járási Hivatal vezetője, aki iskolánk diákja volt, Toldi Balázs, városunk polgármestere, aki ugyancsak ebben a gimnáziumban végzett, Lehoczkiné Tímár Irén, alpolgármester-asszony, Czank Gábor esperes úr, intézményünk lelki vezetője, valamint az intézmény korábbi igazgatója, Tóth Ferenc, aki szintén az épület falai között töltötte középiskolási éveit. Velünk ünnepeltek városunk oktatási és társintézményeinek vezetői, a neveléstudományok vezetői, a neveléstudományok vezetői, a neveléstudományok vezetői volt és jelenlegi tagjai, régebbi és mostani diákjaink.

Tímár Erzsébet főigazgató asszony a kiállítás megnyitójában megemlékezett azokról az elődökökről, akik nélkül nem jöhetett volna létre a gimnázium, és akik tevékenységükkel mindannyian hozzájárultak ahhoz, hogy iskolánkban sikeres nevelő-oktató munka folyjon. Az intézményt köszöntötte még a fenntartó nevében Dr. Lipcsei Imre főigazgató úr. A város nevében Toldi Balázs polgármester úr mondta el ünnepi gondolatait, és emlékezett jó szívvé gimnáziumi diákjeire.

A műsorban Kiszely Kitti 11/A osztályos diákunk tolmácsolásában egy versösszeállítást hallhattunk, felkészítője Bernáthné Butsi

Erika tanárnő volt.

Ezen a napon nem csak a gimnázium fennállásának 70. évfordulóját ünnepeltük, hanem azt is, hogy 10 évvel ezelőtt, 2014. szeptember 1-jén egyesült a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolával a volt Kner Imre Gimnázium, és ekkor került a Szeged-Csanád Egyházmegye oktatási intézményeinek sorába. Ennek kapcsán Czank Gábor esperes úr mondta el ünnepi köszöntőjét.

Ezután iskolánk énekkara előadásában egy születésnap-i köszöntődal következett, a kórust felkészítette és vezényelte Gecseiné Sárhegyi Nóra tanárnő. Intézményünk korábbi igazgatója, Tóth Ferenc is megosztotta velünk ünnepi gondolatait. Ezt követően Kabai Regina Lilla, 5. osztályos tanuló egy endrődi népdalcsoportot énekelt, felkészítője Gecseiné Sárhegyi Nóra tanárnő volt.

A délelőtti folyamán sor került a kiállításnak helyet adó tanterem ünnepélyes névadására is, amely terem a gimnázium első igazgatója után a Szabó Ernő terem elnevezést kapta. Az ő tevékenységének méltatását Pálfi Cintia 12/A osztályos diákunk ismertette a jelenlévőkkel. Az ünnepség zárásaként a jelenlegi diákok helyeztek el üzenetet egy időkapuszulában a jövő nemzedékének.

A kiállítás megtekintését követően egy állófogadás keretében került sor baráti beszélgetésekre a meghívottak, a korábbi és a jelenlegi pedagógusok között.

A kiállítás és a megnyitó létrejöttéhez köszönjük valamennyi pedagógusunk, technikai dolgozónk és diákunk lelkiismeretes munkáját, valamint azok segítségét, akik valamilyen formában hozzájárultak a rendezvény sikeres lebonyolításához. Külön köszönet Rudner Anett, Szabadka Marianna, Kovácsné Vári Eszter, Kis-Turcsányi Andrea, Deliné Dobó Tünde és Zádori Zoltán munkájáért. A Gimi70 logó volt diákunk, Ladányi Sára keze munkáját dicséri, az időkapuszulát pedig Patkós Erika keramikus készítette.

Deliné Dobó Tünde

Nemzeti ünnepünk - Október 23.

Október 22-én reggel az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseire emlékeztünk. A megható műsort köszönjük gimnazista tanulóinknak, Butsi Erika tanárnőnek, az énekkarnak, Gecseiné Sárhegyi Nóra tanárnőnek.

Őszi hét

Az őszi hét napjain alsósainknak volt játék a szabadban, természetes formákat, őszi színeket, jelképeket figyeltek meg. A gyerekek Sebők Éva Az alma és a kert manó című meséjét dolgozták fel. Zöldségekből mókás vitaminszendvicseket készítettek, ráirányítva az egészséges életmódra a figyelmet. Hálásan köszönjük a felajánlott zöldségeket Kónya István vállalkozónak!

Az őszi hét zárásaként felsősaink kerékpártúrán vettek részt. Fűzfás-zug - Vasúti híd- a gát mezőtúri oldala- Peresi bemutatóház - majd a Hortobágy-Berettyó-főcsatorna árvízkapuja útvonalon kerekkeztek Irimias Robi bácsi vezetésével.

ÖRÖKÖS BOLDOG ISKOLA a Szent Gellért!

Kerekiné Kovács Klára tanító néni Budapesten átvette az oklevelünket.

memoriam

Szülőföld: Bölcso, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Túri Kis István

ny. plébános

1958 - 2024

1958. december 9-én
Csongrádon született.

Tanulmányok: 1983-1988.
Szeged. Papszentelés: 1988.
június 26. Kecskemét.

Káplán:
1988-1989. Szolnok-Belváros,

1989-1992. Tiszakécske.

Plébános:
1992-1994. Jászkarajenő.
1994-1996. Csanádapáca.
1996-1999. Makó-Újváros, oldallagos: Maroslele.

1999-2008. Kunszentmárton.

Kisegítő lelkész: 2008-2011. Szent-Jézus Szíve.

Plébános: 2011-2012. Gyomaendrőd.

Kisegítő lelkész: 2012-2013. Zombó.

Plébános:

2013-2014. Nagykamarás, oldallagos: Almáskamarás.

2014-2017. Dombegyház.

Plébániai kormányzó: 2017-2019. Gyomaendrőd.

Betegszabadságon: 2019-től.

Nyugállományban: 2023-tól.

Életének 66., papságának 37. évében 2024. október 18-án szentségekkel megerősítve az Örök Hazába költözött.

Temetési gyászmiséje a csongrád-piroskavárosi Szent József Plébániatemplomban, 2024. október 24-én 10.00 órakor, temetése ezt követően a városi temetőben volt.

Jézusomnak Szívén megnyugodni jó!

Gyomaendrőd,
2011. városi
adventi gyertyagyújtás

Hunya története II.

A település történetének áttekintése a késő bronzkortól a XIX. századig

A lelőhelyek nagy száma azt bizonyítja, hogy fontos terület volt a honfoglalás korában. A mi területünkön négy honfoglalás kori lelőhelyet jelöltek meg a régészek. Ezeknek a leletanyagoknak a keletkezését a X. századra teszik, de csak egyetlen lelőhelyen választják ketté a honfoglalás kori leleteket az Árpád korban keletkezett leletektől.

Ez a negyven töredékből álló együttes kizárólag korongolt darabokból áll. Szürkésbarna színűek, többségüket széles kör- befutó egyes vagy párhuzamos vonalak díszítik. Jellegzetes forma egy gömbös falú edényből származó cserép, pereme erősen kihajlik, belül és felül hornyolással tagolt. Bordás nyakú edényből származó edénytöredéket is találtak.

Az egyik lelőhelyen (5/12. sz.) nagy mennyiségű Árpád-kori leletanyagot találtak a régészek, amely szerintük egy korai Árpád-kori falut jelez. Ezen a helyen téglatöredékeket is találtak, amely esetleg egy templom helyére utal.

A gazdag Árpád-kori anyagban bográcsoldal és peremtöredékek, fazekak perem-, és oldalrészei találhatók.

Ezen a lelőhelyen áll még ma is egy 1863-ban állított, úgynevezett, Tímárkereszt, amely egy viszonylag magas kiemelkedésen emeltetett. A régészek szerint valószínűsíthető, hogy ezen a helyen állt a középkori falu temploma. Ezt látszik igazolni Karácsonyi János 1896-ban megjelent térképvázlata: „Települések Békés megye mai területén a XVI. század közepén”.

A térképen jól látható Keselyűshalom mellett Veresegyház, amely a község mai területével azonosítható. Ez az elnevezés igen gyakori volt abban az időben, Békés megye területén is több falut neveztek így. Az elnevezés a templomok tető borításának színére utal.

Kutatásaim során a számomra elérhető anyagokban nem találtam említést a településről 1403-ig. Ezért úgy gondolom, hogy ezekben az időkben csak időlegesen népesülhetett be és inkább az Árpád korban volt jelentős falu.

Most, kedves olvasóink, rövid történelmi áttekintés következik, hogy eljussunk napjainkhoz. Megállapítható, hogy a XI. században Ajtony és Vata osztozott ezen a területen. A királyi vármegye rendszer kiépítése következett. A XII. század elején kiterjedt birtokai vannak Álmos hercegnek a Körösök vidékén. Ezt bizonyítja II. Béla 1138-ban kelt oklevele. 1203-ban Imre király a Békés körül elhelyezkedő falvakból és piacaiból befolyó vám kétharmad részét a váradi egyháznak adta.

A tatárjárás alatt a megye súlyos pusztulást szenvedett.

A XIII. századtól kezdődően fokozatosan megerősödnek a világi nagybirtokok. Károly Róbert királyi hatalmának megerősödése után azonban fokozatosan elvesztik birtokaikat a megyét is magában foglaló tartományurak és ezen a területen is kialakul a nemesi megye szervezete. A XIV. századi oklevelek bizonyítják, hogy Békés megye területén is folytak telepítések és újra telepítések.

Mátyás király 1482-ben Corvin Jánosnak adományozza a gyulai uradalmat, mely területhez mi is tartoztunk, majd 1504-ben bekövetkezett halála után a birtokok a királyra visszaszállnak. II. Ulászló 1506-ban saját hatalmát erősítendő Corvin János özvegyének Frangepán Beatrixnek és leányának adományozza. Ebben az oklevélben már Veresegyház és Pusztakondoros elnevezéssel találkozhatunk.

A Mohácsi-csata után Békés megye egész területe Szapolyai János királyi fennhatósága alá kerül. Halála után Izabella királyné alá tartozik a gyulai uradalom.

A Habsburg fennhatóság alatt egyesült Erdély és Magyarország ellen a törökök kezdenek támadást. Ettől kezdve nehéz idők következnek Békés megyére. Gyakoriak voltak a török beütések, a fizetetlen zsoldosok pedig fosztogattak. Az 1560-as évekből számos összeírás maradt fenn, így 1563-64-ből származó portaösszeírás 62 települést sorol fel Békés megyében a XVI. században. Am a törökök nagy pusztítást végeznek. A törökök alaposágát ismerve, el kell hinnünk, hogy területünkön ekkor pusztaság volt.

Békés megye a törökök kiverése utáni évtizedekben, sőt még a XVIII. század első évtizedeiben is szinte néptelen volt. A mintegy 3600 km² területen, 1711-ben, 9 faluban 2520 ember lakott.

1723. évben kelt királyi adománylevéllel báró Harruckern János György magyar nemesi jogon kapta meg a gyulai uradalmat. (Erről az időről a „Városunk” részletesen beszámolt Endrőd története című, közel másfélévig tartó sorozatában, így itt most külön nem említjük a báró telepítési politikáját és annak eredményeit.)

1798-ban a Harruckern-uradalom megoszlott. A szarvasi rész, amelyhez Endrőd is tartozott a gróf Stockhammer családnak jutott. 1820-ban gróf Stockhammer Ferenc özvegye Hartvig M. Terézia öt gyermeke között felosztotta az uradalmat. Endrőd és a hozzá tartozó puszták Dreschler Florentinné született Stockhammer Karolinának jutottak. Azonban temérdek adóssága miatt kénytelen eladni birtokát kapriorai Wodianer Sámuel Józsefnek 225 ezer forintért.

Bizonyos, hogy az endrői gazdák közül egyre többen béreltek, vagy vásároltak itt földet. Ebben az időben hozzájárult a puszták benépesedéséhez az is, hogy 1848 után leomlottak az úrbéri terhek, s a volt telkes jobbágyok földjeikkel tulajdonjogilag is rendelkeztek.

1857 október 31-én végrehajtott első rendszeres népszámlálás szerint Kiskondoroson 46 lakos volt, amelyhez hozzátették az alábbi megjegyzést „endrődiek tanyái”. Egy 1785-ben készült térképen, mely Békés, Csongrád és Csanád megye birtokviszonyait mutatja be, jól megfigyelhető, hogyan osztották fel Kis Kondorost az endrődiek. Az, hogy kiknek és mekkora bérletük, vagy saját földjük volt Kondoros tanyán, további kutatásokat igényelne.

A Tímár családnak bizonyosan volt földje és tanyája is a pusztán, mert a következőket olvashatjuk a Historia Domusban az 1863-as évben:

„Tímár család nevében Tímár János kérte, hogy Simáról Kondorosra átalvitetné a keresztet. Püspök Ő excelenciája kegyes engedélyezése folytán Kondorosra mintegy 500 néppel a nagy kereszt egyházi beszéd mellett, melyet a helybeli plébános Úr tartott, megáldott.”

Nyilván nem véletlenül hozták a keresztjüket, úgy gondolták itt fognak letelepedni.

1868-ban Hunya M. József és neje Giricz Ilona kondorosi földjükön egy szép 180 forintba kerülő keresztet állítottak. A keresztet szeptember 14-én Schiefner Ede plébános áldotta meg.

1897-ben a Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal által kiadott Gazdacím-tárban megtalálhatjuk, hogy Endrődön kik rendelkeztek 100 kh. kitevő vagy azt meghaladó gazdaságokkal. A haszonbérlok még mindig Wodianer bárótól bérlik a földet. A Kondorosi tanyákon földbirtokkal vagy haszonbérlettel rendelkező földbirtokosoknak háza volt Endrődön, de nagyon sokat tartózkodtak a pusztai tanyájukon. Hogy mennyien éltek állandó jelleggel a tanyákon, erről nem tudtam adatokat gyűjteni. 1909-ben 299 tanyát lehet összeszámolni Kondorostanya területén. Ennek nagy részében laktak is, 1912-ben kb. 2000 lélek lakott Kondorostanyán. A település mai belterületén jelentéktelen számú ház állt, az 1909-es térkép szerint 17 házat lehet összeszámolni.

Kedves olvasóim, e rövid történelmi áttekintés után a következő részben az Endrődről kitelepült lakossággal, és az elszakadási kísérletek főbb államosaival ismertetem meg Önöket.

HUNYA BÉLÁNÉ
(Városunk újság 1997. augusztus - 7. oldal)

70 éves a gyomai gimnázium

„Falak omolhatnak,
Kövek is váshatnak,
magaslik, nem porlad
a megtartó példa”

Kányádi Sándor szavaival köszöntöm Önöket abból az alkalomból, hogy 1954-ben Gyomán a gimnázium megnyitotta kapuit. Ünnepi lélekkel szeretném köszönteni azokat, akik elfogadták meghívásunkat, s együtt vannak ma velünk.

Hetven év rövid idő a történelemben, de tisztos kor egy iskola életében. Az elmúlt évtizedek alatt nagyot változott körülöttünk a világ. Új eszmék, új ideák születtek, s azt tapasztaltuk, hogy a fejlődés érdekében szükséges volt megélni a változásokat. Engedjék meg, hogy röviden felidézsem a múlt eseményeit.

A középfokú oktatás igénye, egy gimnáziumi előkészítőnek az indítása Gyomán 1947-ben vetődött fel először. Ez azonban akkor még nem valósult meg. 1951-ben az óvónőképzés iránt megnövekedett igénynek köszönhetően a szarvasi intézet helyszíne miatt az óvónőképzést Gyomára helyezte át. Ebben az időben már egyre többen ismerték fel, hogy a fejlődéshez, a várossá váláshoz új gimnázium alapítására van szükség.

Miközben erre a beszédre készültem, elolvastam régi újságcikkeket, gimnáziumi évkönyveket. Így találtam rá arra, hogy Szabó Ernő, a gimnázium első igazgatója hogyan emlékszik vissza arra az időre, amikor a gyomai gimnázium alapításának ötlete felmerült:

„Világosan láttam, hogy a várossá váláshoz a műveltség és kultúra színvonalának emelése szükséges, ami az új gimnázium útján valósulhat meg. Enélkül az ifjúság java elvándorol, mert kevésbé kötődik az otthonhoz, a hazai földhöz. ... Számunkra egyértelmű volt, hogy a gimnázium jelenti a haladást, fejlődést, jövőt.

Ha végig gondoljuk szavait, megállapíthatjuk, hogy ezek bizony 70 évvel később, most is, napjainkban is érvényes gondolatok...

1954-ben engedélyezték a gyomai általános gimnázium elindítását. Az első tanévben egy osztály indult.

1955-ben az óvónőképzőt Gyulára telepítették, kollégiumát viszont megkapta a gimnázium. Ettől kezdve dévaványai, ecsegfalvi, hunyai, öregsőlői, nagylaposi gyermekek számára is lehetőség nyílt itt a gimnáziumban tanulni. A második tanév immár 4 osztállyal és kollégiummal indulhatott.

Az 1956-os események zűrzavarában a személyi változások ellenére is biztosítani tudták a tanítás folyamatosságát, a tanév eredményes befejezését, s a megévben elsőnek a gyomai gimnáziumban indult meg újra a tanítás.

1958-ban került sor először érettségire, ekkor a gimnáziumban már 8 tanulócsoporthoz tartozott.

1964-ben Fekete Antalt nevezték ki igazgatónak. Ettől a tanévtől kezdve mezőgazdasági és kereskedelmi szakközépiskolai osztályok indítására kapott engedélyt az iskola, melyek 1968-ig működtek. A gimnázium ebben az évben vette fel Kiss Lajos gyomai születésű író nevét. Időközben jelentős fejlesztések történtek az intézményben. Eredeti stílusában bővítették az iskolaépületet. A Pintér-házat kollégiummá

A gimnázium épülete 1975-ből (fotó: Iványi László) alakították. A konyhát letelepítették a pincébe, az épületekben központi fűtést építettek ki, megoldották a szennyvízelvezetést. A kereskedelmi szakközépiskolai képzés megszűnése után cipőipari szakközépiskolai képzés indult.

A rendszerváltozás új korszakot nyitott a gyomai gimnázium életében is. 1990-ben Dr. Kovács Béla kapott igazgatói kinevezést. Az intézmény ekkor vette fel Kner Imre nevét. Új képzési formák jelentek meg. Ennek háttérben a város oktatási intézményeiben bekövetkezett változások, a korszerűsítés, a hatékonyság igénye, és a megmaradásért folyó harc állt. 1989-ben újraindulhatott a kereskedelmi szakképzés a gimnáziumban, azonban a város másik középiskolája is engedélyt kapott közgazdasági és kereskedelmi képzésre. Déványa pedig gimnáziumot indíthatott. A romló demográfiai viszonyok, a város elöregedése tovább nehezítette a gimnázium helyzetét.

A változást, változtatást a 6 osztályos gimnázium, a rendvédelmi fakultáció, az utazás és turizmus szakirány, a nyelvi előkészítő évfolyam bevezetése jelentette. A 2004-2005-ös tanévtől nyílt lehetőség a 0. évfolyam, más néven az intenzív nyelvi előkészítő osztály indítására, amely felváltotta a megszűnő 6 osztályos gimnáziumi képzést. A szakképzés országos változása miatt az intézmény tiszta profilú gimnáziumként működött a továbbiakban.

A 2010-es évek gazdasági, pénzügyi helyzete a kis gimnáziumok fennmaradása szempontjából újabb változásokat sürgetett. Hosszas tárgyalások eredményeképpen 2014. szeptember 1-jén a gimnázium a Szeged-Csanádi Egyházmegye fenntartása alá került. Ezzel lehetővé vált, hogy a településen majd húsz éve működő Szent Gellért Katolikus Általános Iskolával egyesüljön. Az intézmény a katolikus egyház évezredes hagyományai alapján, annak értékrendjéhez, nevelési elveihez igazodva, a fenntartó elvárásainak megfelelően alakította ki pedagógiai programját.

A gimnázium képzési palettáját a helyi igények is alakítják. Ennek megfelelően az emelt óraszámú nyelvi képzés mellett helyet kap

az általános gimnáziumi képzés keretében a sportosztály és a belügyi rendészet. Az érettségi rendszerében bekövetkezett változások miatt az utazás és turizmus szakirány kivezetésre került, míg a 2022-23-as tanévtől kezdődően az intézmény bekapcsolódott a Honvéd Kadét Programba.

A kedvezőtlen demográfiai mutatók továbbra is kihívást jelentenek. A 21. századi felgyorsult, mindig változásra, megújulásra ösztönző világban egy családias hangulatú iskolai közösség azonban biztos alapokat jelenthet a felnövekvő ifjúság számára. Ez a folytonosság ékes bizonyítéka annak, hogy gimnáziumunk, ahogy elődeink is, képes túlélni politikai hullámveréseket, gazdasági kríziseket, képes megújulni. A folytatáshoz hit, összefogás, bölcsesség és elsősorban magas színvonalú szakmai munka kell, a tanárok és a diákok részéről egyaránt.

Hetven év egy emberöltő is lehet, sikerekkel teli, néha akár kudarcokkal is fűszerezve. Siker és kudarc, a tapasztalatok megszerzése, a helyes út megtalálása a végcél. Az elmúlt 70 évben végzett diákok a visszajelzések alapján megtalálták és megállták helyüket az életben. Vannak köztük tudósok, van aki politikai pályára lépett, van aki művészi ambícióit kamatoztatja, vannak köztük kiemelkedő teljesítményű sportolók, orvosok, jogászok, gazdasági szakemberek, vannak akik a pedagógus pályát választották s továbbadják azt a tudást, szellemiséget, amit e falak között szívta magukba.

Azért jöttünk ma össze, hogy hálát adjunk, hogy ez az iskola 70 évig szorgosan, tartalommal megtöltve, tisztelettel övezve fenn tudott maradni, s egyben alázattal néz az elkövetkezendő évek és kihívások elé. Az iskolánk történelemkönyvében 70 oldalt már teleírtak, ránk várnak a következők. Kívánom, hogy úgy éljünk, és úgy írjuk napjainkat, hogy ha utódaink olvassák, elismeréssel hajtsanak fejet, mondván, ez igen, így kell ezt csinálni.

Befejezésül Homoki – Nagy Katalin Kavicsdobáló c. írásából szeretnék egy részletet megosztani Önökkel és kedves kollégáimmal abban a reményben, hogy talán én is részese lehetek szigetnek és csúcson alaprakásának.

„... nevelni annyi, mint kavicsot dobálni a tengerbe... Igen, leül az ember a parton, és dobálni kezdi a vízbe a köveket. Kisebbit, nagyobbab. És nem látni semmit. Dobálja tovább – és akkor sem lát semmit...

Hiába – gondolhatja -, nem történik semmi. Hát érdemes??

Igen ám, de ha valaki elég kitaró, akkor – egyszer csak meg fogja látni, amint a víz színén megcsillan valami. – Föld!!

Széles – nagyon széles alap kell a mélyben, hogy láthatóvá váljon a csúcsa.

De minden kavics: szigetnek, hegynek kezdet lehet.

Igen, a hegyrakás öröme a mienk. Építsünk bátran!”

Isten éltesse az évfordulás iskolát!

A 70. évforduló megünneplése azonban itt még nem ér véget, hiszen ebben tanévben további, a jubileumhoz köthető rendezvények követnek majd.

Tímár Erzsébet
főigazgató asszony

Irodalmi oldal

Rovatvezető: Polányi Éva

Hervay Gizella Hazatérés

„terítse mindnyájunkra
Mária-kendőjét az ég”

Csigó László felvétele - Szép versek

Hervay Gizella (1934-1982) versét, a Hazatérést sok évvel ezelőtt egy Berzsényi Dániel versmondó versenyen mondtam a kötelező Berzsényi-vers mellett. Aztán hetekkel később – helyeztökként – a Berzsényi Irodalmi Társaság szervezésében a keszthelyi Helikon Napokon, majd ezt követően sokszor esküvőkön, előadásokon. Nemcsak nekem, de másoknak is kedves verse lett.

Hervay Gizella költő, író és műfordító idén lenne kilencvenéves. 1982-ben, negyvenhét évesen ment el. Rövid élete tragikus fordulatokkal teli. Makói családba született. Édesapja Hervay Tamás takarékpénztári igazgató, majd könyvelő. A család másik ága erdélyi gyökerű,

édesanyja Sipos Lily Julianna. Gizellát nagyanyja nevelte Budapesten, a nagymama halálát követően, Budapest ostromának idején apjánál, később nagynénjénél lakott. Tizenkét éves korában anyja hívására a Szilágyságba, Romániába telepedett át. Középszkolai tanulmányait Zilahon végezte. 1952-ben érettségizett, majd főiskolai tanulmányokat kezdett Kolozsváron, az ottani színművészeti főiskolán (1952-53). Egy év után átiratkozott a bölcsészkarra, és a Bolyai Tudományegyetem magyar nyelv és irodalom szakos diákjaként államvizsgázott 1956-ban.

1953-ban kezdett verseket publikálni a kolozsvári Utunkban. 1957-ben férjhez ment Csiky Gáborhoz, a bukaresti Előre újságírójához. Rövid ideig éltek együtt Bukarestben. 1959–1961 között a bukaresti magyar líceum tanára volt.

1959-től levelezett, találkozott Szilágyi Domokossal. 1960 őszén összeházasodtak, s 1961-ben született meg fiuk, Szilágyi Attila, a majdani Kobak könyve „főhőse”. Két évig laktak nehéz körülmények között. Konfliktusos kapcsolatuk végén, 1963-ban elváltak.

Első verseskötete, a Virág a végtelenben című. Irodalmi tevékenysége fokozatosan egyre elismertebbé vált. A Művelődés folyóirat munkatársaként dolgozott. 1964 szeptemberétől kezdte közölni a Kobak-meséket a kolozsvári Napsugár gyermeklapban. 1966-ban a Reggeltől halálig című verseskötete, majd ugyanebben az évben a mesék első gyűjteménye, a Kobak könyve jelent meg. 1973-ban Űrlap című kötete elnyerte a Romániai Írók Szövetsége költészeti díját.

1976 szeptemberében volt férje, Szilágyi Domokos öngyilkosságát követett el. 1976-tól Hervay Gizella Magyarországon élt, a Móra Ferenc Könyvkiadó munkatársaként dolgozott. Azt tervezték, hogy a következő évtől fia, Attila is Magyarországra érkezik. 1977 márciusában - tizenöt éves korában, egy hónappal a tervezett költözés előtt a bukaresti földregésben - Attila életét vesztette. Az 1978-ban megjelent Kettészelt madár című Hervay-verseskötet Szilágyi Domokosnak és Szilágyi Attilának állított emléket.

Magyarországon Hervay Gizella kereste a beilleszkedés lehetőségét a korabeli irodalmi életbe. Műveit tárgyalta ugyan a korabeli kritika, de a szerző ismétlődő benyomása az volt, hogy nem teljesen

érthető a magyarországi közeg számára, amiről és ahogyan versben beszél. Ebben az időszakban körvonalazódott jellegzetes kései traumaköltészete, amely egyszerre szólt egyéni és közösségi tapasztalatokról, a diktatúrák kelet-európai életéről.

Kései éveiben, számos személyes veszteségének feldolgozásával küszködve, Hervay Gizella több alkalommal részesült pszichiátriai kezelésben.

1982. július 2-án öngyilkosságot követett el Budapesten.

Kolozsváron, a Házsongárdi temetőben nyugszik Szilágyi Domokossal és Szilágyi Attilával közös sírban.

A Digitális Irodalmi Akadémia 2020. június 4-én posztumusz tagjává választotta.

(Forrás: Digitális Irodalmi Akadémia)

Hazatérés

mert nem mindegy hogy milyen úton jöttél
máshová nem mehetsz
csak ahol életrekelnek újra
a holt diófák kopár dombok hegyek
ahol másokért indulhatsz útra
ahol közösség a szerelem
az árvák elfulladás hangját
vak kutak közt nem felejtheted
csak azzal élhetsz aki utadon járt
aki ugyanúgy összerándul veled
egy elhagyatott sóhajlásért
akinek nem vigasz a szerelem
de közös munka a konok csönd ellen
amivel körülkerítik maguk a kisemmizettek
azt a kenyeret ketté törtük
amivel a szegénység megünnepelt
azt a szőlőt együtt ettük
amivel a szükség megkínált
nem lehetsz hűtlen önmagadhoz
a szerelem is rádkialt
azokért élj akik küldtek
azzal aki értük él
terítse mindnyájunkra
Mária-kendőjét az ég
*

én ahhoz vagyok hű aki a tájhoz
aki felnőttként felnevelt
aki társam lehet a gondban
virrasztásban nemcsak ünnepen
aki rákérdez gondra örömré
hogy megosszuk ami közös
aki megtart tisztának hűnek
ember az emberek között
*

én csak a te utadon járhatok
megfagyott iszapban szélben fák között
napraforgók hadirendjében
kiinni a szerelmes folyót
szívünkön át az égre terelni
a gyalogúton meztláb nenni
virágok vére szívünkön áramlik át
veled lehetek csak páros madár

Levél helyett

Milyen gyönyörű: szólni lehet, és kiszámíthatatlan, hogy mit válaszolnak. És megtörténhetik: társra is találhatunk, csak meg kell tanulnunk az ő egyetlen, soha meg nem ismételt nyelvét. Csak meg kell ismernünk, a föld rétegein át haladva, a történelem korszakain át haladva, eljutva oda, ahol ő csak ő, ahol ő a teljes világegyetem, és megszólítani.

Megtalálni azt a szót, amit ő keresett, de nem talált, amire szüksége van, hogy a föld rétegein át haladva, a történelem korszakain át haladva, eljusson végre oda, ahol ő csak ő, ahol ő a teljes világegyetem. Felesleges és nevetséges olyan szavakat dobálni felé, amelyeket mi szeretünk, ezzel csak megütjük, hiszen én, ha azt mondom: tej, nagy diófát látok, a lomb közt kis égdarabok, a fa alatt kerti asztal, pohárban tej, tündöklök a tej, a táj. De lehet, hogy ő arra emlékezik, hogy nem kapott tejet, nem volt, és az anyja messze volt, és megütöd a szóval. De ha megtalálsz neki azt a szót, amit keres! Társad

lesz és válaszol, és válaszában felfénylik az elveszett szó, ami gyermekkorod zsebéből valamikor nyomtalanul kigurult.

Ha megtalálnám! Sose merném többet kimondani a szót: szeretlek! Csak azt mondanám: vonat, mert talán állomás mellett lakott, és évein át-átzakatolt a vonat, félelmet hozott és sóvárgást távoli tájak felé. Vagy azt mondanám: cigaretta, mert kidobta a vonatablakon át a csomag cigarettát, mikor tisztuló tüdővel robogott a szerelem felé.

Csak rá kell figyelni, a mozdulataira: karjával most olyan ívet ír le, amelyet csak az tud, aki egész lényével mozdul vagy szól, semmi más nem válasz neki, csak az, ha te is egész valóddal felé fordulsz.

A szájad mellett egy ránc emlékezik, és a szemedben olyan látható a szégyen, hogy elfordul és cigarettára gyújt. Fájdalmaiddal soha el nem érheted, arcodon a fájdalom nyomai, és hangodat érdessé teszi a visszafojtott sírás. El kell hagynod emlékeidet is, mert történelem előtti korból valók, mikor még nem tudott emberhez szólni az ember, csak ütött. Csupa kék-zöld folt az arcom, nem szóltak hozzám, csak ütöttek, s nekem most szólnom kell, meg kell találnom azokat a szavakat, amelyekre neki van szüksége. Hiába mondom a magam szavait, nem figyel oda. Kikapcsolja a telefont.

De hiszen volt egy mozdulata, feléd fordult, mint aki egész lényével mozdul, felé fordultál, mint aki egész lényével válaszol, megölelt, mint aki először ölel, mint aki utoljára ölel, megölelted, mint aki először ölel, mint aki utoljára ölel. Mégis csak ennyit mondtam: szeretlek.

Nosztalgia

Egy nap hazamegyünk fapados vonaton,
nem viszünk mást, csak a régi szavakat,
majd rajzolunk az ablakra és énekelünk
és visszaköszön mindenki, aki leszáll;
egy nap hazamegyünk, senki sem néz ránk,
csak tudják: ott vagyunk,
nem kell szégyellnem a kezem,
hogy kifordítva öleembe hull,
egy nap hazamegyünk,
hazavisz mindenkit a fájdalom,
szemek alatt a karikák szembeköszönnek,
torkunkban az ismerős víz íze;
egy nap hazamegyünk, két maroknyi szóval,
és egy krumpliföldön előrebukunk.

Utolsó levél Szilágyi Domokosnak (I)

már fél tíz van és senki se jön
otthonról csak én megyek
de nélküled nem mehetek

írógépen tulipán
és olyan egyedül vagyok
mint látók között a vakok

emlékszel mikor Páll Laji
csak mondta mondta a verseket
faltól falig és elesett

mikor a versekből kifogyott?
kihűlt a krumplipaprikás
és este lett és börtön a ház

a ház? a bolt: a kegszerűzlet
csak loptuk a villanyáramot
az államtól mert nem adott

csak alhatatlan éjszakát
de lefeküdtünk mégis a földre
a villamosok mennydörögve

dühöngtek arrébb hat méterrel
és hat éve nem festett Páll Laji
nem tudtunk mit mondani

eladtunk kétméternyi könyvet
vettünk festéket ecsetet
és Laji négykézláb esett

úgy festett egyszerre minden képet
ahogy most rád gondolkodom
faltól falig mert rab vagyok

de dolgozom - ezt akarod?
ha kimoshatnám az ingedet
jaj úgy félek ha integet

a rendőr ha zebra mellé lépek
mindentől félek egyedül
és bántottalak - elkerül

árnyékok is - nem néz vissza
varrnék neked végtelen
délutánokat éjeket

elmennénk együtt Diósadra
néznénk hogy a kékingő
szára mint a messze ringó

csillagokban a vérerek
és homlokodon most is lüktet
a pici ér a föld alatt tüntet

mert minden itt van ami volt
már fél tíz van és nem lehet
hogy nem halhattam meg veled!

Utolsó levél Szilágyi Domokosnak (II)

elárvult utolsó poharad üveged
leltárba veszik csigolyádat
késpengeélű mosolyodon
bakancssal járnak körömcipőben
magukra húzzák ingedet
meglékelik a koponyádat
kifosztják koporsó-szavaid
ítélekedben dáridóznak
halálad kilóra mérik
lázadásod lábnyomában
magántócsával beérik

szabadság elárult szegénylegénye
haláloban is hontalan
el ne költözz a temetőből
kilakoltatnak koponyádból
selyemnyakkendős döglegyek

Végrendelet (I)

hazátlan leszek rög a számban
ingyenkoporsó gerincemen
ne sajnáljátok a törvénytelen gyászt
nem hagyom rátok magammal viszem
úgy szállok fel minden villamosra
mint aki a fogantyúra fagy
porba írom a vonatablakokra
utolsó rímem mert kihagy
a vers is mint utolsó lélegzetem
ne kövessetek senki sincs velem

Végrendelet (II)

Az ének ugyanaz.
Arcom, a földrepedéses
a tiéd.
Viseld tovább!

A Rózsahegyi Iskola hírei

A Népmese Napja

2005 óta ünnepeljük szeptember 30-án, Benedek Elek születésnapján, a magyar népmeséket.

A nap célja, hogy a könyvtárosok, az óvónők, a pedagógusok és a mesével foglalkozó szakemberek, valamint a meseszerető gyerekek és felnőttek ezen a napon megkülönböztetett tisztelettel forduljanak mind a magyar, mind más népek meséi felé.

Így tettünk mi is. Iskolánkban hagyománnyá vált, hogy a 4. osztályosok rövid műsorral, mesével, vagy játékos vetélkedővel készülnek erre a napra.

Ebben a tanévben a 2023-as év meséjét, a „Kőlevest”, dramatisztálták tanulóink, és mutatták be az alsósoknak. Műsorunk egy kis szeletével a Térségi Szociális Gondozási Központ lakóit is megörvendettük.

A Szív Világnapja

Iskolánkban az idén is megünnepeltük a Szív Világnapját, melyet 2000 óta a világon mindenhol megtartanak szeptember utolsó vasárnapján, a Szív Világszövetsége (WHF) kezdeményezésére.

Idén is Farkasné Lovas Ágnes tanárnő szervezte a programot a nyolcadik osztályos tanulóknak, akik megismerkedtek szívünk működésével, betegségeivel, a betegségek megelőzésével. A feladatot, kapcsolódván a Magyar Népmese napjához, mesei keretek között oldották meg. A tanulók írtak egy – egy egészségmegőrző programot, valamint összegyűjtöttek egy plakáton, mi ártalmas és mi egészséges szívünk számára. A plakátokat kiállítottuk iskolánk zsi-bongójában, ahol mindenki megtekinthette az elkészült munkákat.

A Zene Világnapja

Ebben a tanévben rendhagyó módon emlékeztünk meg a zene világnapjáról. Rajpályázatot hirdettünk, amely során Antonio Vivaldi: A négy évszak című kamarazenei művének egy részletére kellett rajzolniuk a diákoknak A4-es méretben, bármilyen formában. A pályázatra szép számmal érkeztek pályaművek, melyekből kiállítást rendeztünk. A legügyesebbeket jutalomban részesítettük.

A Világ Legnagyobb Tanórája

Iskolánk csatlakozott a 2024. évi Világ Legnagyobb Tanórája programsorozathoz, amelyet Magyarországon tizedik alkalommal, 2024. szeptember 30. és október 4. között, a Belügyminisztérium, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság, az UNICEF Magyar Bizottság és a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács szervezett meg. A Világ Legnagyobb Tanórájának kiemelt témája ebben az évben a rendszer gondolkodás az élelmiszeripar példáján keresztül bemutatva. A 7.b osztály tanulói közösségi nevelés órákon megismerkedtek az élelmiszer-kilométer fogalmával, megvizsgálták a saját ételük által megtett kilométereket, foglalkoztak a messziről érkező termékek környezetvédelmi problémáival, a hazai termékek fontosságával. Megoldási javaslatokat gyűjtöttek az élelmiszerpazarlás csökkentésére, az egészséges és költséghatékony táplálkozás kivitelezésére.

Aktív Iskola

Aktív iskolaként évente 2 diáksporifestivált szervezünk. Az elsőre október 7-én délután került sor, melyen felsős tanulóink vehettek részt. A cél az volt, hogy jó hangulatban játszassanak, mozogjanak a gyerekek. A rendezvényen minden felsős évfolyam képviseltette magát a 6 állomásból álló több mint egy órás programon. A gyerekek főként labdás és ügyességi játékokkal kapcsolódhattak ki. Az állomások között szerepelt pontszerző, funino, szalagszerző,

labdás akadálypálya, emlékező kiűtő és buzogány labda. A hangulatot a kedvező időjárás és a zene is fokozta. Mindenkinek köszönjük a részvételt.

Állatvédelmi Témahét a Rózsahegyiben

Iskolánkban október első hete az állatokról szólt: Rajzpályázatot hirdettünk az alsó tagozatnak, melynek témája a kedvenc állat lerajzolása volt. Tetszőleges technikával készült rajzokat várt Ildikó néni és Melinda néni.

Ezen a héten be lehetett hozni a kis kedvenceket a tantermekbe néhány órára vagy akár egész napra. Volt itt teknős terráriumban, papagáj és kanárik ketrecben, gyönyörű cica, nyuszik, tascsó kutyus és hatalmas rózsabogár is.

Állatokkal kapcsolatos totó is kitölthettek az alsós gyerekek. A jó megoldások közül minden évfolyamból kisorsoltunk három szerencsés nyertest.

A tornateremben egy titkos projektben vettek részt az iskola tanulói. Ehhez mindenkinek rózsahegyis pólót kellett viselnie.

Az Állatok Világnapja alkalmából két előadót hívott meg Timi néni, akik rövid előadást tartottak a gyerekeknek. Hüllőkkel és galambokkal ismerkedhettek meg bővebben.

A program zárásaként adománygyűjtést szerveztünk, a helyi kutya-menhely számára gyűjtöttünk állateledelt.

Nagyon mozgalmas, eseménydús hetet zártunk.

Pályaválasztási vásár

Október 9-én ismét részt vettünk a Békés Vármegyei Kormányhivatal által szervezett pályaaorientációs rendezvényen. A Csaba Parkban a gyerekek megismerkedhettek a régió középiskolaival, valamint jónéhány munkáltató is bemutatta tevékenységét. A színes, érdekes rendezvény hasznos volt a pályaválasztás előtt álló diákjainknak. Köszönjük a lehetőséget.

Öveges-laborban jártunk

Október 15-én a szarvasi Vajda Péter Evangélikus Gimnázium Öveges-laborjában járt a 8.a és 8.b osztály. A program a természettudományok népszerűsítését szolgálja, melynek keretén belül fizika és biológia órán vehettünk részt. A tanulók halmazállapot-változással kapcsolatos kísérleteket végeztek, és fénymikroszkóppal vizsgáltak különböző metszeteket. Köszönjük a lehetőséget.

Október a gyaloglás hónapja

Aktív Iskolaként egy órás városnéző túrát szerveztünk a gyaloglás hónapjában. Iskolánk diákjai és pedagógusai a remek időjárás kihasználva gyűjtötték a lépéseket az aktív közlekedés és az őszi témahéten. A több mint 200 fős csoport, kisebb-nagyobb túrákat bejárva teljesítette a kihívást. A legkitartóbbak Kálmán bácsi szobrától indulva felkeresték az Endródi Szent Imre Katolikus templomot, a Szent Antal Népházat, az Endródi Tájházat. Lesétáltak a Csókási – holtághoz, majd a Hármas – Körös belső gátján, a Körös – Maros Nemzeti Park gyönyörű őszi színei között sétáltak vissza a Népligetbe. A leglelkesebbek halloweeni jelmezben teljesítették a túrát, ők jutalomban részesültek.

Október 23.

*„Ma szikra, holnap láng, majd egy tűzerdő,
mely bíborával az égig lobog,
hiába tiprod el, mindég növekvő
s ha szunnyad is, nem oltják el korok.”*

Színvonalas műsor keretében emlékezett meg iskolánk közössége október 22-én az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeiről, hőseiről és áldozatairól. Az ünnepi összeállításban iskolánk közel 60 tanulója, az irodalom szakkör, a kreatív szakkör és az énekkar tagjai vettek részt. Felkészítő pedagógusok Kázmér-Bálint Zsuzsa, Kocsis-Pésó Irma és Nagy Ildikó tanárnők voltak. Köszönjük, hogy méltóképpen tisztelgettünk a múlt eseményei és hősei előtt.

JóPálya

JóPálya vetélkedőt szervezett a Békés Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara a hatodik, hetedik és nyolcadik osztályosok számára. A vetélkedő célja, hogy a kisdíjakokat megismertessék azokkal a képzési ágazatokkal, melyekből szakmát választhatnak.

A pályaorientációs vetélkedőnek a BSZC Kós Károly Technikum és Szakképző Iskola adott otthont, ahol a fiatalok kipróbálhatták, milyen asztalos, burkoló, festő-mázoló-tapétázó válna belőlük, illetve a tanműhelyekbe is bekukkanthattak.

HÍREK, ESEMÉNYEK A
KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

Tisztelet a Hősöknek!

Az idei évben is méltó módon emlékeztünk meg az 1956-os forradalom és szabadságharcról, illetve annak eszméiről. Iskolánk irodalmi színpada és az énekkar felemelő és lélekindító műsorát minden KisBálintos diák együtt nézhette meg a gyönyörűen felújított Kállai Ferenc Integrált Kulturális Intézmény és Művelődési Ház udvarán 2024. október 22-én. A vers-és prózarászletek, a dalok és a koreográfia visszarepített minket az időben a „pesti srácok” közé. Október 23. nemcsak a forradalom emléknapja, hiszen 1989-ben ezen a napon született meg a 3. Magyar Köztársaság is. Az emlékműsor felelevenítette történelmünk ezen fontos momentumait is. Köszönjük az múltidézés meghatározó pillanatait a résztvevő gyerekeknek és a felkészítő pedagógusoknak!

Iskolánk 7.a osztályos tanulóinak közül Forgács Dominik, Rafael Zoltán és Zsombok Zsolt volt az a három szerencsés, akik bejutottak a legjobb tíz csapat közé, így október 24-én részesei lehettek az interaktív vetélkedőnek.

A szakmai nap megnyitóját követően balesetvédelmi oktatásban részesültek tanulóink, majd makett malmot kellett készíteniük, amit szármok felismerése, fajták felismerése, különböző anyagok súlyának becslése követett. Végül telefontartót készíthettek fából, tapétáztak, burkolóként pedig a JóPálya feliratot kellett kirakniuk mozaikcsempekből.

A rendezvényen remek hangulat uralkodott, a gyerekek felszabadultan ténykedtek, közben rengeteg ismeretet szereztek. Köszönjük a lehetőséget.

További képek és cikkek iskolánk honlapján tekinthetők meg: <https://www.rozsahegyiskola.hu>

Pályorientációs nap a Bethlenben

2024. október 11-én az Alföldi ASzC Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium pályorientációs napot szervezett a környék oktatási intézményei számára. A rendezvényt Toldi Balázs, Gyomaendrőd város polgármestere és Dr. Horváth József, az Alföldi ASzC főigazgatója nyitotta meg. Kiemelték, hogy fontos a diákok számára a megfelelő pálya választása, s a középiskola a különböző szakmák megismertetésével nyújt ehhez segítséget. Iskolánk több osztálya vett részt a pályaválasztási napon, ahol különböző mutatók várták az érdeklődőket: ismerkedés a közép- és felsőfokú oktatási intézményekkel tájékoztatás a to-

vábbtanulási lehetőségekről, szakmabemutatók, munkáltatók, szakképző intézmények bemutatkozása a gyakorlatban, fogat és traktor felvonulás, állat simogató, vadászkutya bemutató és szakmakóstoló. Diákjaink nagyon jól érezték magukat a rendezvényen, köszönjük a meghívást.

Kirándulás a Gyulai Várfürdőbe

Egy verőfényes őszi napon, 2024. október 24-én iskolánk 7.a és 8.a osztályos diákjai, valamint az énekkar tagjai az AquaPalotába kaptak belépőjegyet a Gyulai Tankerületi Központ ajándéka-ként. A vasútállomástól begyalogoltunk a gyönyörű fürdőváros

központjába, s a Százéves Cukrászda finom fagyiját is megkóstoltuk. A gyulai vár mellett még egy solymászbemutatón is részt vettünk. Ezután következett az élményfürdőzés. Mindenki kipróbálta a különböző játékokat, de a legnépszerűbb a csúszda volt! Köszönjük a lehetőséget, hogy diákjaink ilyen szép élményben vehettek részt.

Suliváro 1. : ÁLLATI JÓ OLIMPIA - Állati jól éreztük magunkat

A Suliváro programsorozatunk első állomását október 22-én rendeztük meg. Mindig nagy izgalom, amikor először találkozunk a leendő első osztályos gyerekekkel. ÁLLATI JÓ OLIMPIA néven hirdettük meg a rendezvényt, melyre szép számmal érkeztek az érdeklődő gyerekek és a szülők. Több érdekes és mókás feladattal birkóztunk meg együtt, és sikerült minden találós kérdésre választ kapnunk. Az összes sportoló nagyon ügyes és lelkes volt, ezért a győzteseknek járó, aranyfényű csillogó mézeskalácséremmel térhetett haza mindenki. Várunk mindenkit szeretettel a következő alkalomra is!

Színfolt 30. ünnepi gálaműsora

Október 12-én tartotta a Színfolt Mazsorett Táncegyesület ünnepi műsorát a Kállai Ferenc Integrált Művelődési Házban, ahol a régebbi táncosok, sőt az alapítótagok, valamint a mostani mazsorették is színpadra léptek. Huszonegy műorszámot mutattak be a teltházas közönségnek, akik vastappsal jutalmazták a mazsorették látványos produkcióit. Az est folyamán a Szarvasi Rezesbanda kísérte a táncosokat, illetve CD-ről is szólt a zene. A Színfolt Mazsorett Táncegyesület örökös táncos díját: Izsó Éva kapta, aki az egyesület táncasszisztense. Toldi Balázs polgármester úr nyitotta meg az estét, majd Hunya Jolán tanárnő, az alapító is köszöntötte a mazsorettéket és a kedves érdeklődőket. Szép táncos pillanatoknak lehetnek tanúi, akik eljöttek megnézni a 30. évét ünneplő Színfolt mazsorettéket! A jó hangulat tovább folytatódott a Kőrös étteremben, ahol vacsora, zene, tombola és meglepetés várta a vendégeket!

Köszöntő beszéd

Táncközi pillanatok

Bevonulás, kicsik és nagyok együtt

Magyar ruhában

Kicsik és nagyok együtt

Ajándék Jolika nének

Csoportkép a gálaműsor végén

ASZTAG

- szabadban tárolt, tartósan összerakott, cséplésre vagy nyomtatásra váró gabona (elsősorban búza) -

Haszonállat vagy kedvenc? – Minden, amit eddig nem tudtunk a kecskékről

Habár tündéri állat a kecske, esetenként muszáj levágni a húzáért, hogy megelőzzük a túlszorodást.

Manapság a kecske házi kedvencként tartása egyre népszerűbb. Habár kiemelt szerepe van az életünkben ezeknek a négylábúaknak haszonállatként, sokan mégis kedvencként tekintenek rájuk. Azonban ha nem az emberek fogyasztják el a kecskéket, akkor a ragadozó fajok fogják, mivel a természetben ők zsákmányállatokként táplálják a húsevőket. Emellett a bakok sokat harcolnak egymással, melynek a vége nem ritkán halálos kimenetű. A legjobbak maradhatnak csak életben, melyek megkapják a szaporodás jogát, ez a fajfenntartó ösztönük alapja. Ezért ha nem fogyasztanánk el őket, egy idő után fenntarthatatlanná válnának, emellett az ő húsukat és tejüket tudjuk a legjobban megemészteni.

Gondoskodó szülők

– A fajon belül többféle típus is fellelhető, de a házasítottak mindannyian azonos igényekkel rendelkeznek. Eredetileg ezeket az állatokat a húsukért tartották, de akad közöttük kiemelkedő tejteljesítményű is, mint például a szántentáli fajta – osztotta meg lapunkkal Fehér Éva kecsketartó. – Az ideális hőmérséklet 20-22 fok, de a szélsőséges körülményeket is bírják bizonyos fajták. A szőrzetük jól szigetel, illetve kiválóan tudnak alkalmazkodni, így általánosságban elmondható, hogy a mínuszokat ugyanúgy átveszelik, mint a 30 fokos meleget – tette hozzá.

A kecskék rendkívül gondoskodó állatok, olyannyira, hogy ha egy anya elvetél, sokszor elszerehet egy gidát valamely társától, melyet sajátjaként nevel fel. – Akadnak olyan anyakecskék, melyek évente legalább tíz gidát maguk alá gyűjtenének, ha hagy-nánk. Előfordulhat az is, hogy valamilyen oknál fogva összekötik a nehéz ellést a kicsinyükkel, így nem tudják, mit kezdjenek velük. Ezeket az állatokat meg lehet tanítani arra, hogy elfogadják a gidájukat, aztán tisztességesen felnevelik őket – mondta a kecsketartó. – Sosem lesz bensőséges kapcsolata egy anyakecskének és gidájának azután, ha valamiért megharagszik a nőstény a gyermekére. Emellett a bakok kifejezetten jó apák. Hogy télen ne fázzanak, együtt tarthatók az anyákkal, amelyek ekkor el-
lenek. Megfigyelhető, hogy mikor erre kerül a sor, a bakok izgul-nak, asszisztálnak, és figyelik a folyamat menetét. Amikor világra jön egy gida, sokszor segítenek a tisztogatásukban is – közölte.

Leleményes és csalfa

Tudományos kísérletek is alátámasztják, hogy a kecske egy hároméves gyermek intelligenciahányadosával rendelkezik. A memóriájuk kiváló, így képesek egy embert akár két év elteltével is megismerni. – Természetesen a feromonok azok, amik alapján az állatok képesek azonosítani a gazdát vagy egy társukat évek múltán is. Esetemben volt arra példa, hogy néhány év elteltével visszakerült hozzám egy korábban eladott egyed, amelyik a hazatérést követően már első este az anyukájával aludt – emlékezett vissza Fehér Éva. – Egyszerre tapasztalható esetükben egy egészséges önzés, azonban van énképük, tisztában vannak vele, hogy ők kik, mindannyian külön egyéniségek, és nincs két egyforma arcvonású kecske.

„Emellett szemtelének, hamar megtanulják, hogy ki lehet lopni valamit egy zsebből. Ahhoz, ami az övék, ragaszkodnak, ölelik, és elbújnak vele, hogy más ne vehesse el tőlük”

– fejtette ki. Hozzátette: sokan félreértelmezik a kecskék viselkedését, mert azt gondolják, hogy önző, agresszív és támadó

állatok, azonban a világukban fontos hierarchia létezik, melyet ha valaki gazdaként megért, remekül tud velük együttműködni és dolgozni.

Szeretnek rágcsálni

Ha kecskét akarunk tartani, érdemes tudni, hogy nem mindenevő állat. Habár az útjába kerülő dolgokat a szájába veszi, ez csupán azért történik, mert az ajkaival ízlel és tapint. – Főként akkor jellemző, hogy egy gida mindent megkóstol, amikor még

Fotó: Fehér Éva-archív

csak felfedezi a külvilágot. Később is megfigyelhető egy kifejlett példány esetében, hogy megrágja a dolgokat, azonban ez csupán játék egy adott anyaggal és az étellel – ismertette érdeklődésünkre Fehér Éva kecsketartó. – Egy kecske, ha éhes, bármit megeszik, mégis a legfőbb élelme a szalastakarmány. Ez a táplálék rengeteg rostot tartalmaz, ezért a bevitele elengedhetetlen a kérődző állatoknál. A bendőjükben lévő bacilusok felelnek azért, hogy az étel megfelelően emésztődjön, amelyeknek a nagy százaléka csak a rostot tud szaporodni – folytatta. – Továbbá szűk-ségük van a kecskének csersavra is, amely szintén hozzájárul az emésztésükhöz. Ezért figyelhető meg, hogy táplálkozáskor inkább a fás szárú növényeket részesítik előnyben – mondta.

A szaporodás menete

A kecskék esetében a vemhesség ideje 150 nap, de fel kell készülni egy gida 5 nappal későbbi vagy korábbi érkezésére. – Azokat az egyedeket, melyek 10 nappal korábban érkeznek a vártnál, még meg lehet menteni, de a belső szerveik éretlenek – mondta a kecsketartó. – Vannak szezonálisan ivarzó példányok, melyek ősszel és tavasszal párzanak. Ebben az esetben késő nyáron kezdik az ivarzást, mely elhúzódhat egészen november végéig. A párzás minden esetben három napig tart, 18-21 napos ciklusokban, melyből az első 48 óra a legtermékenyebb. Az anyától függ, hogy hány petesejtet termel, ám nem ritkák a négyes vagy ötös ikrek sem – fűzte hozzá.

Forrás: Vámosi Kira

SPORT

Mérkőzések hétről-hétre

A megyei I. osztályú labdarúgó bajnokság sokkal kiegyenlítettebb az előző éveknél. Úgy látszik az új szereplők megjelenése kifejezetten jól tett a bajnoki pontvadászatnak. Az alsóbb osztályból felkerült csapatok továbbra is jól teljesítenek, és az éremre esélyesnek tartott együttesek is elkezdtek gyűjtögetni a pontokat.

A lejátszott mérkőzések eredményei:

2024. 09. 28. Füzesgyarmati SK – Gyomaendrődi FC 2 : 0
G.: -----

A hazaiak hosszú évekig magasabb osztályban szerepeltek, így elkerülte egymást a két csapat. A Gyarmat nehezen lendült bele az alsóbb osztályba, még győzelem nélküli a bajnokságban. Az első félidő kiegyenlített játékot hozott, egyik csapat sem tudott élni a lehetőségeivel, így döntetlennel mentek a szünetre. A második félidőben a hazaiak magasabb fokozatra kapcsolak, irányították a játékot. A helyzetek egyikét a félidő közepén góllá is váltották, majd tíz perccel később jött az újabb találat. Mivel a vendégek az első bekapott gól után megzavarodtak, nem tudtak újítani, a Gyarmat teljesen jogosan szerezte meg első győzelmét a bajnokságban. A vendéglátók megmutatták, hogy nem statisztának jöttek ebbe az osztályba, minden tekintetben ellenfelük fölé nőttek, jogosan gyűjtötték be a három pontot.

2024. 10. 05. Nagyszénás SE – Gyomaendrődi FC 1 : 0
G.: -----

A hazaiak előtt mozgalmas hét zárult le. Az előző forduló sikerelensége után Kvasznovszky József edző felállt a kispadról, nem folytatta tovább a közös munkát. A vezetőknek lépni kellett, meg kellett találni az új tréneret. Ez igen hamar bekövetkezett, házon belüli megoldást találtak. Az új edző Tasi Róbert lett, aki igen jól ismeri a Szénási labdarúgást, hiszen huzamosabb ideje kivette részét az utánpótlás nevelésből. A helyzet érdekessége, hogy nem is régen a Gyomaendrődi FC csapatának volt edzője, ahol eredményes munkát végzett. A hazaiak álmyszerűen kezdték a mérkőzést, az első percben megszerezték a vezetést, a másodikban pedig büntetőhöz jutottak, de kihagyták. Ezt követően is uralták a játékot, de egyik kapu sem forgott igazán veszélybe. A második félidőre a vendégek is megérkeztek a mérkőzésbe, többször is beszorították a hazaiakat, de nem tudtak gólt szerezni. A Nagyszénás ekkor kontrákra rendezkedett be, de a gólszerzés elmaradt, így végig nyílt maradt a mérkőzés, amit végül sikerült megnyerniük. Az új edző győzelemmel mutatkozott be, a vendégek az első két perc figyelmetlensége miatt pont nélkül maradtak, az egyébként döntetlen színű mérkőzésen.

2024. 10. 12. Szeghalmi FC – Gyomaendrődi FC 8 : 0
G.: -----

A hazai csapat az előző fordulóban szerezte meg első győzelmét a bajnokságban. A vendégek egy negatív spirálban vannak, harmadik hete nem szereztek pontot, és gólt sem lőttek. Az előző évben mindig gól gazdag mérkőzést játszott a két csapat. Kiegyenlített első félidőt láttak a szurkolók, a vendéglátók némi mezezőnyfölénnyel. Az első félidő után a hazaiak fölény góllá érett, előnnyel vonultak a szünetre. A második félidő is jól indult a számukra, tíz perc játék után megduplázták góljaik számát. Az utolsó fél óra aztán rémálommá vált a vendégek számára. A második bekapott gól után teljesen szétestek, csak futottak az ellenfél után és hibát-hibára halmoztak. Mindezt a hazaiak kihasználta és hat gólt szereztek, amivel kiütéses győzelmet arattak. A Szeghalom nagyon elkapta a fonalat, látványos játékkal gólzáporos győzelmet ünnepeltek a lelkes szurkolókkal együtt.

2024. 10. 19. Kondorosi TE – Gyomaendrődi FC 2 : 2
G.: Kiri B.(2)

Öt év kihagyás után rendeztek újra első osztályú mérkőzést ebben a párosításban a Békés megyei labdarúgásban. Kondoroson ennyi év kellett, hogy a nulláról újra felépítsék a focit és egy ütőképes gárdát hozzanak létre, amely már a legmagasabb megyei szinten is helyt tud állni. Eddig igen jól szerepeltek, hiszen az eredményeik alapján a tabella első felében helyezkedtek el. Jól indult számukra a mérkőzés, már az első negyedóra végén vezetést szereztek. Ezen az összecsapáson azonban a vendégek is beleálltak a mérkőzésbe, és tíz perc játék után egyenlítették is. A hazaiak azonban ismét ritmust váltottak és újabb tíz perc elteltével ismét megszerezték a vezetést. Mozgalmas első félórát láthatott a szép számú hazai közönség, ennek következtében minimális kondorosi előnnyel vonultak a szünetre a csapatok. A vendégek most nem maradtak az öltözőben a második félidőre, bátran felvették a harcot a vendéglátókkal. Meg is lett az eredménye, sikerült az egyenlítés. A hazaiak ekkor döntő rohamot indítottak a győzelem megszerzése érdekében. A fölényük büntető eredményezett, de kihagyták, a helyzetek pedig csak kapufákban mutatkoztak meg. A végére még jött egy vendég kiállítás, de az már nem befolyásolta a végeredményt. Hiába vezetett kétszer is a Kondoros, a múlt heti borzasztó eredmény után nagyszerű döntetlent ért el a gyomaendrődi legénység egy jó csapat ellen.

2024. 10. 26. Szarvasi FC 1905 – Gyomaendrődi FC 5 : 0
G.: -----

Az első kör utolsó fordulóját rendezték meg a hét végén a megyei I. osztályú labdarúgó bajnokságban. A dobogón álló, az utóbbi hetekben ismét lendületet vett Szarvas volt az ellenfél. A hazaiak a jó formájukat igazolva a kezdettől irányították a játékot, már a tizedik percben megszerezték a vezetést. A lendület az egész félidőben kitartott, ami a végén újabb gólból mutatkozott meg. A második félidő sem hozott változást, a vendéglátók végig kezükben tartották a játék irányítását. Mindez gólokban is megmutatkozott, egyet még negyedóra játék után szereztek, kettőt pedig az utolsó tíz percben. A Szarvas bizonyította, hogy jó úton halad a csapat, a vendégek viszont hitehagyottan játszottak, aminek ismét nagyarányú vereség lett a vége már nem először ebben a bajnokságban.

Fülöp Zoltán

METAL STOP KERÉKPÁRÜZLET ÉS ÉPÜLETGÉPÉSZET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz

- Tornádó elektromos kerékpárok,
- gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
- csövek, szerelvények,
- hűtőszekrények, fagyasz-

- tóládák, mosógépek,
- Led TV-k, porszívók
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- ZÁRTSZELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSA-
- TORNÁK és FÜSTCSÜVEK kedvező áron!
- kerékpárok JAVÍTÁSA - SZERELÉSE!

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909
Hitellehetőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

